

DOKTORANTA IDENTITĀTE JAUNĀ DOKTORANTŪRAS MODEĻA IEVIEŠANĀ LATVIJĀ

The Identity of the Doctoral Student in the Implementation of the new doctoral student model in Latvia

Inga Kudeikina

Rīgas Stradiņa Universitāte, Latvija

Ivans Jānis Mihailovs

Rīgas Stradiņa Universitāte, Latvija

Abstract. *The article analyzes issues related to the introduction of the new doctoral study model in Latvia. The transition affects several dimensions - institutional, quality, funding, etc., while the identity of the doctoral student is of great importance. Qualitative scientific research is of interest not only to the doctoral student himself, but also to the university and the country as a whole. The authors of the article believe that the new identity of the doctoral student can be strengthened by emphasizing the understanding of his duties and responsibilities, including so that the results of the doctoral student's scientific research work are used, realized and contribute to the development of the country. economy (and not only).*

Keywords: *Doctoral Programs, Doctoral Students, Higher Education, Identity of Doctoral Students.*

Ievads

Introduction

2020. gada 25. jūnijā ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 345 “Par konceptuālo ziņojumu “Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā” (LR Ministru kabinets, 2020) tika atbalstīts jauns doktorantūras modelis Latvijā, attiecīgi paverot ceļu doktora studiju modernizācijai, tostarp starpdisciplinārās doktorantūras izveidei, kā arī ļaujot uzlabot doktorantūras studiju un pētniecības kvalitāti (pētniecībā balstītās studijas), attiecīgi nodrošinot doktorantiem konkurētspējīgu atalgojumu studiju laikā. Šim ziņojumam sekoja apjomīgi grozījumi Augstskolu likumā (LR Saeima, 1995) un Zinātniskās darbības likumā (LR Saeima, 2005).

Konceptuālajā ziņojumā (LR Ministru kabinets, 2020) ietvertais risinājums paredz jaunu doktorantūras finansēšanas modeli, stiprinot pētniecības izcilību doktora studiju programmās (turpmāk – DSP) un sekmējot doktora grāda iegūšanu optimālā laikā (trīs līdz četros gados), jaunu doktora grāda piešķiršanas jeb promocijas procesu, kā arī citus priekšnosacījumus DSP īstenošanai, tostarp par augstskolas pētniecisko kapacitāti, doktorantūras skolu izveidi, DSP

licencēšanu un akreditāciju, DSP atbilstību Zalcburgas principiem un rekomendācijām (LR Ministru kabinets, 2020).

Pāreja uz jauno doktorantūras modeli skar vairākas DSP īstenošanas jomas – saturisko, organizatoriski - institucionālo, kvalitātes, finansējuma u.tml., faktiski izvirzot jaunas prasības doktorantūras personālam – mācībspēkiem, pētniekiem un, protams, doktorantiem. Vienlaikus, vērtējot jaunā doktorantūras modeļa stiprās un vājās puses, modeļa ieviešanas mērķa kontekstā jāvērtē doktoranta tiesības un pienākumi jaunajā doktorantūras modelī. Tas nozīmē, ka šī modeļa veiksmīgai īstenošanai ir nepieciešams motivēts doktorants, kurš apliecina sevi dažādās zinātniskajās iniciatīvās un projektos, ir ambiciozs un atvērts jaunām idejām un inovācijām, bet pats galvenais – skaidri izprot savu studiju jēgu un ir gatavs strādāt ar mērķi izstrādāt savu promocijas darbu programmas apgūšanas laikā.

Konceptuālajā ziņojumā (LR Ministru kabinets, 2020) ietekmi uz doktoranta tiesībām un pienākumiem atstāj gan studiju ilguma, gan finansēšanas modeļa maiņa, gan studiju procesa organizācijas maiņa. Augstvērtīgos zinātniskos pētījumos ir ieinteresēts ne tikai pats doktorants, bet arī augstākās izglītības iestāde un valsts kopumā, attiecīgi veicinot tautsaimniecības (un ne tikai) attīstību zinātniski pamatotās atziņās.

Jānorāda, ka pirmā starpdisciplinārā doktora studiju programma Latvijas Republikā, kas gandrīz pilnībā ir balstīta konceptuālā modeļa pamatprincipos un prasībās, ir izveidota Rīgas Stradiņa universitātē (Rīgas Stradiņa universitāte, 2021). Studiju programma “Sociālās zinātnes”, attiecīgi pārvarot doktora studiju programmas fragmentārismu un konsolidējot līdz šim esošās piecas doktora studiju programmas “Tiesību zinātne”, “Politikas zinātne”, “Socioloģija” un “Komunikācijas kultūra un multimediji”, “Vadībzinātne”, kas atbilst dažādiem akreditētajiem studiju virzieniem (Palkova, Kudeikina, Mihailovs, 2023), piedāvā jaunas iespējas un starpdisciplināru skatījumu jaunajiem zinātniekiem, ļaujot iesaistīties plaša (sa)darbības tīkla un iegūt dažādu nozaru pārstāvju skatījumu uz veiktajiem pētījumiem.

Pētījuma mērķis ir analizēt doktoranta identitāti jaunā modeļa sociālo zinātņu doktorantūrā, ietverot doktorantūras studiju būtiskākos elementus, ļaujot izprast, vai šobrīd doktorants ir atbilstīgs tām ekspektācijām, kuras ir sagaidāmās jaunā modeļa kontekstā.

Lai gan termins “identitāte” ir plaši interpretējams sociālo zinātņu pētniecības kontekstā, šajā rakstā ar to tiek saprasta doktoranta izpratne par savu sagaidāmo darbību, statusu, tiesībām, pienākumiem un atbildību doktorantūrā kontekstā ar jaunu doktorantūras modelī Latvijā.

Pētījumā tiks izmantotas vispārzinātniskās pētījuma metodes un tiesību normu interpretācijas metodes, analizējot tiesību aktus, politikas plānošanas dokumentus un teorijas avotus, kā arī daļēji strukturētā intervija, 2023. gada nogalē intervējot Rīgas Stradiņa universitātes Sociālo zinātņu doktorantūras

doktorantu, indukcijas – dedukcijas metode, izdarot secinājumus un izsakot priekšlikumus.

Jaunie izaicinājumi zinātnē *New challenges in science*

Inovācijas ir viens no valsts tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības pamatiem. Šobrīd pasaule piedzīvo globālas pārmaiņas, kas saistītas gan ar klimata un vides pārmaiņām, gan ar sociāli – ekonomiska rakstura transformācijām. M. Grīviņš norādījis, ka pēdējos gados tika novērota virkne dažādu kritisku izaicinājumu un inovāciju ienākšana, kas ir transformējuši veidu, kā mēs domājam un kā mēs darbojamies pasaulē (Grīviņš, 2023). Vienlaikus ar jaunām tehnoloģijām, transformētām sociāli – tiesiskajām attiecībām, rodas nepieciešamība pēc citādas pieejas inovāciju radīšanā un ieviešanā. Pēc tādas pieejas, kas ļauj operatīvi reaģēt uz vides izmaiņām un paredz problēmu starpdisciplināru risinājumu, veicinot ekonomisko, politisko, tiesisko, sociālo u.c. izaugsmi.

Zinātniskajā literatūrā ir izteikts viedoklis, ka pastāv ilgtermiņa cēloņsakarības starp ekonomisko izaugsmi un izmantotajām inovācijām, vienlaikus atzīstot, ka dažādās valstīs var būt dažādas stratēģijas, kurās jāņem vērā valsts perspektīvas un attīstības stratēģijas (Sarangi, K., Rudra, P., Tamal, N. & all, 2022). Inovatīva un ecoefektīva ekonomika ir viens no Latvijas ilgtspējīgas attīstības pīlāriem. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā inovācijām pievērsta īpaša nozīme, norādot, ka “mūsdienās inovācija vairs netiek attiecināta tikai uz augstām tehnoloģijām, bet arī uz jaunu ideju radīšanu un ieviešanu ikvienā darbības jomā, tādēļ valstu konkurētspējai arvien būtiskāk ir iesaistīt jaunrades procesā pēc iespējas lielāku iedzīvotāju skaitu” (LR Saeima, 2010). Lai radītu un ieviestu inovācijas, būtiska nozīme ir zinātniekiem, jo, neraugoties uz sabiedrības un ikviena tās locekļa iespēju iesaistīties inovatīvu produktu radīšanā, tieši zinātnieki ir tie, kas sniedz pienesumu, izmantojot zinātniski pamatotas metodes, darbojoties sistēmiski un mērķtiecīgi.

Ē.Sułkowski un J.Dziedzic izteikuši viedokli, ka pētnieku, zinātnieku profesionālo ceļu, veicot pētniecību, raksturo lēmumu daudzdimensionalitāte un šo lēmumu iekšējā struktūra jeb zinātniski pamatots izpētes ceļš. (Sułkowski, Dziedzic, 2021), tādējādi nodrošinot augstvērtīgu produktu radīšanu.

Zinātnes nozīmi atspoguļo arī tiesiskais regulējums. Tā, no Zinātniskās darbības likuma 2. panta izriet, ka zinātne ir īpaši svarīgs sabiedrības attīstības faktors, un valsts uzņemas rūpes par zinātne (LR Saeima, 2005). Zinātnes kā termina skaidrojums sniegts Zinātniskās darbības likuma 1. panta 3. punktā – zinātne ir intelektuālās darbības sfēra, kurā ar teorētiskām vai eksperimentālām metodēm tiek iegūtas un apkopotas zināšanas par dabā un sabiedrībā pastāvošajām likumsakarībām (LR Saeima, 2005). Izpratne par zinātnes vērtību

ikvienam var būt sava, vienlaikus apzinoties, ka “zinātnes pamatuzdevums ir pasaules parādību un procesu izzināšana un jaunu patiesību atklāšana” (Latvijas Zinātņu akadēmija, 1997).

Izpratne par zinātnes vērtību ikvienam var būt sava. Kādam zinātne ir nozīmīga ar to, ka tiek radīti produkti sadzīves vajadzību apmierināšanai, citam – ka tiek radīti valsts aizsardzības spēju stiprināšanai augsti tehnoloģiski produkti. Izsmelīgi zinātnes nozīmi ir raksturojusi M. DiChristina, norādot, ka “zinātne nav faktu kopums vai iegūta gudrība, kas ir nodota. Tā ir sistēma jauninājumiem un attīstībai — un cilvēces labākais izgudrojums, lai meklētu patiesību un izpratni par to, kā pasaule darbojas. Tas var veicināt mūsu kā nācijas ekonomisko izaugsmi un veidot ceļu mūsu jauniešiem konkurētspējīgā globālajā tirgū. Un zinātne var iedarbināt mūsu iztēli. Tātad fundamentālie pētījumi palīdz uzlabot mūsu labklājību, valsts ekonomisko izaugsmi un darba vietu radīšanu” (DiChristina, 2014).

Zinātne tas ir izaugsmes ceļš, valsts stabilitātes un attīstības pamats, ikviena sabiedrības locekļa labklājības garants. Labklājība ir atvērts juridisks termins, bet tomēr kopīgais ir tas, ka ar labklājību jāsaprot gan materiālā, gan nemateriālā labklājība, gan dažādi citi dzīves kvalitātes apstākļi (piemēram, iespēja iegūt izglītību, iespēja saņemt veselības aprūpes pakalpojumus, iespēja izpaust savu identitāti, radošas un zinātniskas brīvības izpausmes iespējas, labbūtība u.tml.). Kā norāda Latvijas Republikas Satversmes tiesa: “sabiedrības labklājība, bez šaubām, visupirms aptver sabiedrības kopējās materiālās labklājības aspektus, pie kuriem pieder dažādi pasākumi, kas vērsti uz sabiedrības kopējo materiālo labumu palielināšanu vai pārdalīšanu starp sabiedrības locekļiem”. (Latvijas Republikas Satversmes tiesa, 2007). Tomēr arī izpratne par labklājību, kritērijiem tās noteikšanai un tās sasniegšanas ceļiem laika gaitā ir transformējusies. Tā, D. Plepa norāda, ka “Laika gaitā ir mainījies priekšstats par to, kas ir galvenais nācijas labklājības pamats, proti, lauksaimniecība vai rūpniecība, vai tomēr zinātne un inovācijas. Laika gaitā mainījusies arī izpratne par to, kā nomērīt labklājību. 20. gadsimtā labklājības līmeni valstī raksturoja iekšzemes kopprodukts (IKP). Kopš 2006.gada tiek mērīts pasaules valstu labklājības indekss (*The Legatum Prosperity Index*), kas ietver tādus elementus kā investīciju vide, uzņēmējdarbības nosacījumi, piekļuve tirgum un infrastruktūrai, ekonomikas kvalitāte, izglītība, veselība, dzīves apstākļi, dabas vide, drošība un drošums, pārvaldība, personiskā brīvība un sociālais kapitāls. Savukārt kopš 2012. gada tiek veidots laimes indekss (*World Happiness Index*), analizējot IKP uz iedzīvotāju, sociālo atbalstu, dzīvildzi, izvēles brīvību, dāsnumu un korupcijas uztveri” (Plepa, 2023).

Neraugoties uz to, ka labklājība ir subjektīvi vērtējama kategorija, tomēr ir iespējams tās raksturošanai definēt vispārīgus kritērijus. Vēl 2001. gadā ar labklājības valsti tika saprasta tāda valsts, kas ir apņēmusies nodrošināt saviem pilsoņiem pamata ekonomisko drošību, aizsargājot tos no tirgus riskiem, kas saistīti ar vecumu, bezdarbu, nelaimes gadījumiem un slimībām. (Weir, 2001).

Mūsdienās labklājības valsts ir pāraugusi sociālās labklājības, sociālā nodrošinājuma robežas. Globalizācija un tehnoloģiju attīstība, klimata pārmaiņas un ģimenes sociālā transformācija, mainīgā pasaules drošība, mākslīgā intelekta attīstība – tie ir tikai daži no izaicinājumiem, ar kuriem mūsdienās jāsaskaras, prognozējot sabiedrības tālākās attīstības virzienus, modelējot dažādus attīstības scenārijus.

Kā iepriekš secināts, tad zinātne ir labklājību veidojošais dzinējspēks. Mainoties faktiskajiem apstākļiem, mainās arī tās prasības, kādas tiek izvirzītas zinātnei un zinātniskās darbības veicējiem – zinātniekiem, kā arī tiem, kuri vēlas kļūt par zinātniekiem, tostarp doktorantiem.

Zinātne mainās līdz ar sabiedrību. Starpdisciplināritāte ir jēdziens, kas raksturo mūsdienu vajadzības zinātnē. To apliecina Latvijas Republikas Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija rīkojumā Nr. 463 “Par izglītības attīstības pamatnostādņem 2021. – 2027. gadam” norādītais: “Mūsdienās ir cieši saistīti vides, veselības, sabiedrības attīstības procesi, ekonomikas un citu nozaru jautājumi, un to pilnvērtīgai izpratnei un risināšanai ir nepieciešama starpdisciplināra un cilvēku vajadzībās, tehnoloģiskajās iespējās un vērtību radošos risinājumos (dizaina domāšanā) balstīta pieeja. Starpdisciplināritāte ir būtisks resurss inovācijām” (LR Ministru kabinets, 2021). Tāpat par izaicinājumiem zinātnē var uzskatīt gan datu jautājumus, jeb datu izmantošanas, tālāk nodošanas problemātiku, gan tehnoloģiju attīstību, kas savukārt rada jaunas zinātnes jomas un izvirza jaunas prasības pētniekiem, gan pētījumu pasūtītājiem, kas ir spiesti pielāgoties mainīgajai pētniecības videi.

Vienlaikus jaunas prasības, jauni kvalitātes kritēriji tiek izvirzīti ne tikai zinātnei, bet arī zinātniekiem, kuru sagatavošana sākas doktorantūras studijās.

Doktorantūras studijām izvirzāmās prasības *Requirements for doctoral studies*

Zinātniskā darbība uzskatāma par darbību cilvēku labā, tāpēc tās kvalitātei izvirzāmas visaugstākās prasības. Mūsdienu prasībām atbilstošas doktorantūras studijas ir augstskolu viena no prioritātēm. “Doktora studiju programmas “Sociālās zinātnes” nozaru apvienošana starpdisciplinārā perspektīvā sniedz iespēju topošajiem pētniekiem, zinātnisko iestāžu vadītājiem, valsts attīstības un politikas plānošanā iesaistītajiem ekspertiem attīstīt jaunu pieeju zinātnisko rezultātu ietekmes novērtēšanā un izplatīšanā” (Palkova, Kudeikina, Mihailovs, 2023). Starpdisciplināritāte un citas izvirzāmās prasības nav abstrakti termini, tām ir noteikts tiesiskais ietvars un tās rezultējas konkrētās zināšanās, prasmēs un kompetencē, kas sagaidāma no doktora studiju absolventa.

Latvijas Republikas Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (LR Ministru kabinets, 2017) noteic, ka doktorantūrai atbilstošā 8. Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūras

(turpmāk – LKI) līmeņa absolvents zināšanu jomā spēj parādīt, ka pārzina un izprot aktuālākās zinātniskās teorijas un atziņas, pārvalda pētniecības metodoloģiju un mūsdienu pētniecības metodes attiecīgajā zinātnes nozarē vai profesionālajā jomā un dažādu jomu saskarē”. Vienlaikus ir iezīmētas arī prasmes, proti, doktorantam jāspēj: patstāvīgi izvērtēt un izvēlēties zinātniskiem pētījumiem vai mākslinieciskai jaunradei atbilstošas metodes, ir jāveic ieguldījumu zināšanu robežu paplašināšanā vai jādod jaunu izpratni esošām zināšanām un to lietošanai praksē, īstenojot mākslinieciskās jaunrades darbu mākslinieciskās darbības jomās vai būtiska apjoma oriģinālu pētījumu, no kura daļa ir starptautiski citējama publikāciju līmenī. Vienlaikus, tiek prasīts spēt gan mutiski, gan rakstiski komunicēt par savu zinātniskās darbības jomu (savu nozari) ar plašām zinātniskām aprindām un sabiedrību kopumā un īstenot starptautiskas nozīmes mākslinieciskās jaunrades projektus.

Attiecīgo programmu absolventiem jāspēj patstāvīgi paaugstināt savu zinātnisko kvalifikāciju, īstenot zinātniskus projektus, gūstot zinātnes nozares starptautiskiem kritērijiem atbilstošus sasniegumus, vadīt pētnieciskus vai attīstības uzdevumus uzņēmumos, iestādēs un organizācijās, kur nepieciešamas plašas pētnieciskas zināšanas un prasmes, attīstīt jaunrades prasmes u.c. (LR Ministru kabinets, 2017). Līdz ar to ir redzams, ka caur zināšanu un prasmju caurviju no doktoranta sagaidāmas inovācijas, jaunu ideju, jaunu produktu radīšana, kas kalpotu sabiedrības vajadzību apmierināšanai. Minētais tieši korespondē ar doktorantūras pamatuzdevumiem, faktiski prasot nodrošinot iespēju attīstīt plašu skatījumu konkrēti izvēlēta promocijas darba temata kontekstā.

Jāpiekrīt jau 2012. gadā izteiktajam viedoklim, ka “Pētniecībā izmaiņas sociālekonomiskā un politiskā vidē rada pieaugošu nepieciešamību aktuālo jautājumu izpētē iesaistīt vairāku disciplīnu un specialitāšu ekspertus un īstenot starpdisciplināra rakstura pētījumus, bet augstākajā izglītībā – rast jaunas pieejas, kas var studentiem sniegt specifiskas zināšanas, plašu redzesloku un profesionālam darbam nepieciešamas prasmes un iemaņas.” (Medne, Muravska, 2012). Lai izmaiņas nenotiktu izmaiņu pēc, ir nepieciešama gan horizontāla, gan vertikāla sadarbība starp politikas plānotājiem, augstskolā, un, protams, pašiem doktorantiem.

Kādas īpašības raksturo doktorantu jeb kāds ir mūsdienu doktoranta portrets? Rīgas Stradiņa universitātes doktora studiju programmas 2. studiju gada doktorants 2024. gada 5. janvārī intervijā norāda, ka viņa motivācija studēt doktorantūrā ir saistīta ar viņa personiskajām ambīcijām, no studijām viņš sagaida iespēju paplašināt redzesloku, iegūt zināšanas, kas ļautu pievērsties docēšanas darbam, jo doktora zinātnes grāds jurisprudences profesijās nedod nekādas priekšrocības amatu konkursos. Doktorants norāda, ka pie promocijas darba strādā neregulāri, sakarā ar to, ka ir nodarbināts uz pilnu slodzi. Doktorantūra ir kā hobijs, brīvā laika pavadīšana. Lai nopietni pievērstos pētījumam, būtu jābūt

brīvam laikam, iespējai veltīt savu laiku tikai un vienīgi doktorantūrai, bet tad par to būtu jāmaksā vai jābūt iespējai strādāt universitātē. Prioritāte ir darbs, doktorantūra ir savu ambīciju apmierināšana, bet tā nenes ienākumus no kā varētu dzīvot, līdz ar to tai tiek veltīts laiks tikai pēc pamatpienākumu izpildes.

Lai arī kopumā doktorantūras studijas novērtētas pozitīvi, apzinoties to vērtību, tomēr bez ievēribas nevar atstāt satraucošu faktu, proti, studiju uztveršanu kā hobiju, kā papildu nodarbi. Hobija līmenī nav iespējama ilgtermiņa zinātniskā darbība, politiski iecerētā “atdeve uz pilnu slodzi”, kas nestu regulārus un ilgtspējīgus zinātniskās darbības rezultātus.

Jāuzsver, ka normatīvajā regulējumā šobrīd nav noteikti doktorantu pienākumi un tiesības, kas zināmā mērā ļauj secināt, ka politikas plānotāji un īstenotāji pieļauj studiju doktorantūrā uztvert kā hobiju / papildu nodarbi jeb nodarbošanos, kas ir pakārtota doktoranta pamata darbībai, darbam profesijā. Līdz ar to faktiskā situācija, kā arī doktorantu vērtējums par doktorantūras studijām un iespējām, vismaz sociālajās zinātnēs, atšķiras no tām politiskajām iecerēm, kuras tika mēģināts īstenot, ieviešot jaunu doktorantūras modeli.

Raksta autori uzskata, ka, ievērojot sagaidāmos no doktorantiem ieguldījumus zinātnes attīstībā, tiesiskajā regulējumā būtu jāparedz doktorantu tiesības un pienākumi, kā arī atbilstīgas garantijas, attiecīgi samērojot ieceres, gaidas un plānotos rezultātus. Turklāt Augstskolu likuma 50. panta pirmā daļa, kas nosaka studējošā tiesības un pienākumus (LR Saeima, 1995), tikai daļēji ir attiecināma uz doktorantiem, jo minētā likuma norma neregulē uz doktorantu attiecināmo zinātnisko darbību un saistības tās sakarā.

Kopumā doktorantūras studijas ir pārejas posms, sintēze starp izglītību un pētniecību, kuras galvenais mērķis ir radīt jaunas zināšanas, tātad ne tikai esošo zināšanu ekspozīcija, bet spēja radīt jaunas atziņas, sagatavojot augstas raudzes speciālistu. Tieši šie pienākumi būtu jāatspoguļo tiesiskajā regulējumā, vienlaikus attīstot doktorantu motivācijas programmu, kas būtu regulēti kā doktorantu tiesības. Minētais samērojas ar jaunu doktorantu identitāti, izprotot savas tiesības, pienākumus, atbildību, kā arī to, kas no doktoranta patiesi tiek sagaidīts mūsdienīgajā doktorantūrā.

Secinājumi **Conclusions**

Jaunā modeļa doktorantūras īstenošana ļauj apzināt tajā studējošo doktorantu identitāti, izgaismojot arī potenciālās problēmas:

- 1) Normatīvajā līmenī – jāprecizē doktoranta tiesības un pienākumi, kā arī atbildība studiju procesā (tostarp par promocijas darba izstrādi), vienlaikus risinot jautājumu par atbilstīgām sociālām (bet ne tikai) garantijām, lai studijas doktorantūrā nebūt īstenojamās kā tikai hobijs vai papildu nodarbe.

- 2) Zinātnes politikas līmenī – ir jāuzsāk diskusija un jāveido risinājumi motivācijas un atbalsta programmai, lai sekmētu doktorantu skaita pieaugumu, kā arī jāpaplašina iespēja doktorantiem iesaistīties dažādos pētījumu projektos, saņemot atbalstu pētījumu atziņu publiskošanai, t.sk. starptautisko atzītajos izdevumos, attīstot zinātnes komunikāciju un nozaru / darba tirgus un zinātnes sadarbību. Minētais ir tiešs politika veidotāju, primāri Izglītības un zinātnes ministrijas uzdevums, vienlaikus aktīvi iesaistoties augstskolām, īpaši zinātniskās darbības un doktorantūras vadītājiem.
- 3) Zinātniskās pētniecības un studiju (izglītības) līmenī – nostiprināma doktoranta jauna identitāte, uzsverot izpratni par savām saistībām un atbildīgumu, tostarp ka doktoranta zinātniski pētnieciskā darba rezultāti tiek izmantoti, realizēti un sniedz ieguldījumu tautsaimniecības (un ne tikai) attīstībā.

Līdztekus minētajām, ievērojot zinātnes politikas prioritātes, ir attīstāmi un atbalstāmi ne tikai doktorantu pētījumi, bet arī pētījumi par doktorantiem, iegūstot skaidru izpratni, kādi ir Latvijas doktoranti, kādas ir viņu vajadzības, kāds atbalsts ir nepieciešams, vai doktoranti apzinās / izprot savu statusu, atbildību, vai veidojas doktorantu profesionālā identitāte u.tml.

Literatūra References

- Sarangi, K., Rudra, P., Tamal, N. & all (2022). *How Does Innovation Affect Economic Growth? Evidence from G20 Countries*. The Indian Economic Journal, Volume 70, Issue 1, <https://doi.org/10.1177/00194662211063562>
- DiChristina, M. (2014). *Science Is an Engine of Human Prosperity*. Pieejams: <https://www.scientificamerican.com/article/mariette-dichristina-science-is-an-engine-of-human-prosperity/>
- Grīviņš, M. (2023). *Nākotnes nenovēršamā realitāte*. Pieejams: https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/tehnologijas-un-zinatne/07.01.2024-nakotnes-nenoversama-realitate-scenarijus-apskata-rsu-sociologs.a537856/?fbclid=IwAR1AUkL6_gOUAxBSlSEQAfadoB_2R9P3C46CcppT0iYWmK71I6JZkQJUcpc
- LR Ministru kabinets. (2017). *Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju*. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=291524>
- LR Ministru kabinets. (2021). *Par izglītības attīstības pamatnostādņem 2021. – 2027. gadam*. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>
- LR Ministru Kabinets. (2020). *Par konceptuālo ziņojumu "Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā"*. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315685-par-konceptualo-zinojumu-par-jauna-doktoranturas-modeļa-ieviesanu-latvija>
- LR Saeima. (1995). *Augstskolu likums*. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/37967>
- LR Saeima (2010). *Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam*. Pieejams: <https://www.mk.gov.lv/lv/media/15129/download?attachment>

- LR Saeima. (2005). *Zinātniskās darbības likums*. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=107337>
- LR Satversmes tiesa. (2007). *Spriedums lietā Nr. 2006-30-03*. Pieejams: https://www.satv.tiesa.gov.lv/web/viewer.html?file=/wp-content/uploads/2016/02/2006-30-03_Spriedums.pdf#search=%20Nr.%202006-30-03
- Medne, I., Muravska, T. (2012). *Dilemmas starpdisciplināritātes teorijā, metodoloģijā un praksē*. Starpdisciplināritāte sociālajās zinātnēs: vai tā sniedz atbildes uz mūsdienu izai-
cinājumiem augstākajā izglītībā un pētniecībā?. Rīga, LU Akadēmiskais apgāds.
- Palkova, K., Kudeikina, I., Mihailovs, I.J. (2023). Starpdisciplināra doktorantūra kā jauna iz-
glītības un pētniecības iespēja Latvija. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Pro-
ceedings*. Pieejams: <https://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/7062/6056>
- Plepa, D. (2022). Labklājība. *Jurista Vārds*, 15.02.2022., Nr. 7 (1221).
Rīgas Stradiņa universitāte. (2021). *Sociālās zinātnes*. Pieejams: [https://www.rsu.lv/studiju-
programma/socialas-zinatnes](https://www.rsu.lv/studiju-programma/socialas-zinatnes)
- Sułkowski, Ł., Dziedzic, J. (2021). Scientist organizational identity orientations. *Economics
and Sociology*, 14(4), 310-325. doi:10.14254/2071-789X.2021/14-4/18
- Latvijas Zinātņu akadēmija. (1997). *Zinātnieka ētikas kodekss*. Pieejams: [https://www.lza.lv/
par-mums/pamatdokumenti/64-zinatnieka-etikas-kodekss](https://www.lza.lv/par-mums/pamatdokumenti/64-zinatnieka-etikas-kodekss)
- Weir, M. (2001). Welfare State. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral
Sciences*. Pieejams: <https://doi.org/10.1016/B0-08-043076-7/01094-9>